



Република Србија  
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД  
Рев1 21/2022  
12.10.2022. године  
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из..., кога заступа Александар Остојин адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ а.д. из Београда, кога заступа Александар Андрић адвокат из ... и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. из Београда, кога заступа Владислав Костић адвокат из ..., ради исплате накнаде трошкова за исхрану и регреса за годишњи одмор, одлучујући о ревизији туженог „Инфраструктура железнице Србије“ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 930/18 од 10.05.2018. године, на седници одржаној 12.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

**ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 930/18 од 10.05.2018. године у ставовима првом и трећем првом изреке, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужиоца и потврђује пресуда Основног суда у Зрењанину П1 153/17 од 01.02.2018. године у ставу четвртом изреке и одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

**ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** тужилац да исплати туженом „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. износ од 76.572,00 динара на име трошкова поступка у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П1 153/17 од 01.02.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, док је ставом другим изреке обавезан тужени „Железнице Србије“ да исплати тужиоцу, за период од 01.03.2014. до 30.08.2015. године, укупне износе од 105.587,60 динара на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану и 50.143,23 динара на име регреса за коришћење годишњег одмора, оба са законском затезном каматом на износе и за периоде доспелости означене у ставовима другом (за трошкове исхране) односно трећем изреке (за регрес), као и да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 74.835,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим изреке првостепене пресуде одбијен је исти тужбени захтев постављен у односу на туженог „Инфраструктура железнице Србије“ као солидарног дужника.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 930/18 од 10.05.2018. године, ставом првим изреке, преиначена је поменута првостепена пресуда од 01.02.2018. године тако што је обавезан и тужени „Инфраструктура железнице Србије“ да солидарно са туженим „Железнице Србије“ исплати тужиоцу захтеване износе накнаде трошкова за исхрану и регреса за годишњи одмор за период од 01.03.2014. до 30.08.2015. године са законском затезном каматом на износе наведене у изреци првостепене пресуде, и да му накнади солидарно трошкове спора са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке другостепене пресуде, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу, док је ставом трећим изреке обавезан тужени „Инфраструктура железнице Србије“ да накнади тужиоцу трошкове другостепеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену оба тужена су изјавила посебне ревизије, и то тужени „Железнице Србије“ због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а тужени „Инфраструктура железнице Србије“ због погрешне примене материјалног права.

Пресудом Врховног касационог суда Рев2 2138/2018 од 04.10.2018. године ревизија туженог „Инфраструктура железнице Србије“ је одбијена у преиначујућем делу (ставом првим изреке) а по посебној ревизији туженог „Железнице Србије“, у делу којим је одбијена жалба тог туженог, није дозвољено одлучивање и та ревизија је у наведеном делу одбачена.

Уставни суд је 21.04.2022. године донео одлуку Уж 2727/2019 којом је усвојио уставну жалбу туженог „Инфраструктура железнице Србије“ и утврдио да је пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 930/18 од 10.05.2018. године и ставом првим изреке пресуде Врховног касационог суда Рев2 2138/18 од 04.10.2018. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење (ставом првим изреке) и поништио став први изреке поменуте пресуде Врховног касационог суда одредивши да исти суд донесе нову одлуку о ревизији подносиоца уставне жалбе.

Имајући у виду да је ревизија туженог „Инфраструктура железнице Србије“ изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 930/18 од 10.05.2018. године у преиначујућем делу, Врховни касациони суд је по тој ревизији поступао у смислу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП закључио да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу на неодређено време код туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд од 15.12.1988. године, а од статусних промена туженог био је у радном односу од 01.09.2015. до децембра 2016. године код туженог „Инфраструктура железнице Србије“, на основу закљученог анекса уговора о раду. У обрачунским листама зарада тужиоца нису исказивани трошкови за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. У колективном уговору туженог који је важио у спорном периоду није наведена вредност накнаде за исхрану у току рада ни вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час, нити су оне исказане релативним бројем (у проценту). После ступања на снагу Колективног уговора из 2006. године тужиоцу зарада није била већа, а била му је исте висине и када је био на годишњем одмору и када је радио. Од марта 2014. до септембра 2015. године тужиоцу није исплаћивана накнада за исхрану у току рада и за регрес које му припадају у складу са општим актом и уговором о раду, на основу члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду. Ставом

другим новелираног Закона о раду из 2014. године прописано да висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Уговором о раду и анексима уговора о раду нису посебно утврђени износи за накнаду за исхрану у току рада и за регрес, а тужени се позивају на то да запослени (тужилац) има право на друга примања по основу радног односа у складу са Колективним уговором Железница Србије.

Износ накнаде за исхрану у току рада и за регрес утврђен је на основу варијанте А налаза и мишљења вештака, који је те накнаде обрачунао на основу података из ранијег Колективног уговора туженог из 1995. године са изменама из 2000. године, последњег којим је јасно утврђен начин како се врши обрачун топлог obroка и регреса код туженог. Првостепени суд је пошао од тога да износ накнаде за трошкове исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора мора бити одређен у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, звање, радно место и коефицијент за обрачун и исплату плате.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог „Железнице Србије“ да исплати тужиоцу накнаду за исхрану у току рада и регрес у износима наведеним у другом и трећем ставу изреке првостепене пресуде. У односу на део којим се одбија тужбени захтев у односу на туженог „Инфраструктура железнице Србије“, првостепени суд је образложио да се потраживање тужиоца односи на период од 01.03.2014. до 30.08.2015. године, током кога је тужилац био запослен код туженог „Железнице Србије“ а.д., који и након статусних промена послује као активно привредно друштво, из чега произлази да је једино тај тужени одговоран за исплату наведене накнаде, те да нема основа за солидарну одговорност туженог „Инфраструктура железнице Србије“ који је 10.08.2015. године основан статусном променом туженог „Железнице Србије“ (издвајање уз оснивање новог друштва). Том статусном променом није пренета у почетно стање у пословним књигама туженог „Инфраструктуре железнице Србије“ обавеза исплате нето зараде, накнаде зарада и доприноса на зараде и на накнаде зарада који се исплаћује на терет послодавца, већ је та обавеза пренета у почетно стање биланса туженог „Железнице Србије“ после издвајања, због чега је одбијен као неоснован тужбени захтев у односу на туженог „Инфраструктура железнице Србије“.

Другостепени суд је жалбу тужиоца усвојио и наведену првостепену пресуду преиначио тако што је и у односу на туженог „Инфраструктура железнице Србије“ усвојио тужбени захтев и обавезао тог туженог да, солидарно са туженим „Железнице Србије“, исплати тужиоцу утврђене износе на име накнаде трошкова за исхрану и регрес за годишњи одмор за период од 01.03.2014. до 30.08.2015. године. Овакву одлуку другостепени суд је засновао на томе да је код туженог „Железнице Србије“ дошло до статусне промене издвајање нових привредних друштава, након чега је тужилац 01.09.2015. године закључио анекс уговора о раду са туженим „Инфраструктура железнице Србије“, те да је преношењем уговора о раду тужиоца на туженог „Инфраструктура железнице Србије“ тај тужени преузео не само права већ и обавезе према запосленима као послодавац следбеник, при чему није доказано да је на другачији начин са туженим „Железнице Србије“ као правним претходником регулисано питање индивидуалних права запослених, те да управо из чињенице да тужени није закључио нови уговор о раду са тужиоцем већ анекс уговора о раду, по коме тужилац наставља радни однос са послодавцем следбеником, произлази пасивна легитимација послодавца следбеника. Због тога је другостепени суд у том делу преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог „Инфраструктура железнице Србије“ да, солидарно са туженим „Железнице Србије“, исплати тужиоцу накнаду трошкова исхране и регреса за годишњи одмор.

По налажењу Врховног касационог суда изложено правно становиште другостепеног суда није правилно, тако да се основано ревизијом туженог „Инфраструктура железнице Србије“ указује на погрешну примену материјалног права.

У оквиру статусне промене Привредног друштва „Железнице Србије“ а.д, поред туженог „Инфраструктура железнице Србије“ основана су још два нова привредна друштва (Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија воз“ и Акционарско друштво за железнички превоз робе „Србија Карго“). Реч је о статусној промени предвиђеној чланом 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима чија се специфичност огледа у томе што привредно друштво које пролази кроз статусну промену (друштво преносилац) наставља да постоји, с тим да део своје имовине и обавеза преноси на новооснована друштва (друштва стицаоце). У случају такве статусне промене (издвајање уз оснивање) на друштво стицаоца прелазе само оне обавезе друштва преносиоца за које је то одређено уговором о статусној промени, односно планом поделе. Сагласно члану 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима, друштво стицалац солидарно одговара са друштвом преносиоцем (које и даље постоји) за обавезе које су по наведеном статусном документу остале на страни друштва преносиоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца коју је преузео, осим ако је са одређеним повериоцем другачије уговорено.

У конкретном случају, план поделе Привредног друштва „Железнице Србије“ садржи означавање номиналне вредности имовине и висине обавеза које се статусном променом преносе на друштва стицаоце, између осталог и на туженог, при чему је реч о једнаким вредностима активе и пасиве. План не садржи опис преузетих обавеза и начин на који ће се њихов пренос и реализација извршити, већ само констатацију да се на туженог преносе обавезе које се односе на имовину и обављање делатности управљања јавном железничком инфраструктуром, без јасног одређења да ли у те обавезе спадају и новчана потраживања запослених које је тужени преузео од Привредног друштва „Железнице Србије“ а.д. У ту сврху планом је било предвиђено закључење посебног уговора за који није била предвиђена посебна форма, тако да учесници статусне промене нису у том погледу били ограничени. Сви учесници статусне промене су 24.06.2016. године потписали Протокол којим су прихватили Информацију о спроведеном поступку статусне промене и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних друштава. Овај акт, поред осталог, садржи и податак да су у почетни биланс Привредног друштва „Железнице Србије“ а.д. (после издвајања) пренета „дугорочна резервисања“ за судске спорове, односно судске спорове који су у току, као и остале краткорочне обавезе за нето зараде и накнаде зарада, за доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог, за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада на терет послодавца, за накнаде зарада које се рефундирају, за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог, који се рефундирају, за порезе и доприносе на накнаде зарада на терет послодавца који се рефундирају, што се све преноси у почетно стање биланса „Железнице Србије“ а.д. после издвајања на дан 09.08.2015. године. Биланс стања иначе представља преглед имовине, обавеза и капитала правног лица на одређени дан.

Из изложеног, по становишту ревизијског суда, следи да обавеза настала пре статусне промене Привредног друштва „Железнице Србије“ а.д., која је предмет судског спора, није пренета у имовину туженог већ је остала у имовини друштва преносиоца и исказана је у почетном билансу тог друштва, као „дугорочна резервисања“ за судске спорове, односно „остале краткорочне обавезе“. Тужени не одговара солидарно за ту обавезу по члану 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним

друштвима, јер је вредност пренете активе и пасиве идентична, али ни по одредбама чланова 147. до 151. Закона о раду, јер се то питање не регулише анексом уговора о раду који запослени закључује са послодавцем следбеником.

Из наведених разлога, одлучено је као у првом ставу изреке, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Тужилац је дужан да накнади трошкове ревизијског поступка туженом „Инфраструктура железнице Србије“, сходно постављеном захтеву тог туженог и члану 165. став 1. у вези са чл. 153. став 1. и 154. ЗПП, у износу од 76.572,00 динара од чега: 12.000,00 динара за састав ревизије, 25.829,00 динара за таксу за ревизију и 38.743,00 динара за таксу за ревизијску одлуку. Тужиоцу није признато увећање трошкова за 20% на име ПДВ, јер његов пуномоћник није пружио доказ – рачун о извршеним услугама, на основу којег је од тужиоца наплаћен износ овог трошка увећан за порез на додату вредност.

**Председник већа - судија  
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић**